

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 fnt — kr. Nyogyódvé 1 fnt 50 kr
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 17 kr

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknel árbejegyzés adatok.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Kilüszteni az év folydán minden hónap elején lehet.

SZERKESZTŐ LAKIK : III. TIZED, KÖNYÖK-ÚTCZA, 121 SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCZA, 186. SZ.

Bélyegdíj minden beíratásért 30 kr.

Az ipariskola.

A kecskeméti alsófokú ipariskola értesítője, mely az ipariskola érdemes igazgatója által a lehető legnagyobb gondalal van összeállítva, előttünk fekszik.

Meglátjuk ebből, hogy ezen iskola lételemének negyedik évében, a kezdeményezés nehézségeivel való hatalmas birkózás árán, miképen fejlődött és miképen van hivatva és képesítve arra, hogy általában is, de legközvetlenebbül városunknak, értelmes és szakképzett iparosokat adjon. Lehetetlen volna a legnagyobb elismerést nem nyilvánítanunk, a mely elismerés megilleti a városi közönséget, mint a mely tanügyi kiadásoknál, a czél idővösségét szemelött tartva, mindég a lehető legnagyobb bőkezűséggel jár el, — de megilleti az ipariskolai bizottságot is, mint a mely ezen iskola fejlesztésére a lehető megtenni igyekezett, de minden esetre az oroszlánsz és tantestületnek és főképen a buzgó és fáradhatlan igazgatóknak jut ki.

Jól tudjuk, hogy az iparosok túlnyomó része, és épen az értelmesebbek, az ipariskolának buzgó barátai, a növendék iparosok másképen tanonczok, értelmi képzésének helyeslői, mégis constátálnunk kell amaz eléggé nem sajnálható tényt, hogy épen iparosok, bár csak a kisebbség, az összeférhetlenek azon töredéke, a mely semmi széppel, semmi jóval, soha barátságos viszonyban nem volt és nem lesz, és még — sajnos! — az iparosok érdekeinek képviselésére kiküldött ipartestület, a saját növendékeik képzésére alkotott iskola czéljaival soha megbarátkozni nem tudott, elannyira, hogy — mint azt az értesítőből olvassuk, de egyébként is sajnálva tapasztaltuk — minden út-módot megragad, hogy a tanítás sikerének gátat vessen.

Igyekeznek is megmondani, hogy miért, — azt mondván, hogy lehet valaki nagyon ügyes iparos anélkül, hogy szépen írni vagy jól számolni

tudna, vagyis más szóval ime — még az olvasás és számolás legelembb ismeretei iránt sincs annyi érzékük, hogy annak mindenkire, de különösen az iparosra való kiváló fontosságát átértenék.

Igy azután könnyű megérteni, hogy az iskolával megbarátkozni nem tudnak, a tanítás sikeréért tenni nem akarnak s a tanügy fáradhatlan, buzgó munkáit becsméri, káromolják.

Legutóbb jött részéről egy félhivatalos nyilatkozat, a mely oly hangon van tartva, hogy azt egyes magán ember nyilatkozatának nem hihetjük, annyi merészséget legalább feltenni nem tudunk, de bizonyos is, hogy maga ama merészen feddőző nyilatkozat nyiltan többek nevében — beszél és vádaskodik, — csúfol és káromol.

No hát hiszen ez baj, mert tény, hogy a tanügynek ki sem mondható nagy kárára, ez által épen a legféltetlenebb elemek alá adnak lovat, és épen azok előtt, — de bizony mondjuk, hogy épen csak azok előtt — kisebbitik az ő tanítóik és tanáraik tekintélyét. Hiszik, hogy ezt tudják is, tehát tudva akarják, mert hiszen ha már azt az átkos iskolát meg nem szüntethetik, igyekeznek legalább disznósírral bekenni, hogy hátha a kutyá megenné.

Mennyivel jobban szeretnénk ha az igazgatónak ez évi értesítőjéből a meglegedést és nem panaszt, sőt a panaszok halmazát olvashatnánk; mennyivel jobban szeretnénk ha akkor mikor a testület részéről vagy mikor a testület nevében fennen kérkednek törvény által tanárok és tanítók eljárása feletti közvetlen felügyelet gyakorlásának jogával*) nem kellene az értesítőben azt olvasni, hogy a felügyelet kö-

*) Az 1884. évi XVII. t.-cz. 86. §-a így szól: A tanoncziskolák felett a közvetlen felügyeletet a kerületi tanfelügyelő és az első fokú iparhatóság — gyakorolja. Az első fokú iparhatóság tulajdonképen a városi kapitány.

teleztségének majdnem két évén keresztül semmi jelet sem adták; mennyivel jobban szeretnénk, ha akkor mikor az ipartestület hivatali képviselői által megígérté, hogy a tanonczok útcai magaviseletére gondot fordít, nem kellene panaszt olvasnunk, hogy ez csak meddő ígért maradt és nem kellene látnunk, hogy a hivatalos ígértet úgy félhivatalos alakban, egy rakás csúfondároskodással vissza akarják vonni.

De mennyivel jobban szeretnénk, hogy ha az igazgatónak nem kellene az iskolamulasztás büntetlenül hagyása ellen feljajdulni s a helyett, hogy távol attól, hogy mea culpát mondanának, hogy őszintén beismernek a mulasztást, még olyan hijábalóságát emlegetnek, hogy a mulasztók névjegyzékét nem volt hová áttenni.

És mennyivel jobban szeretnénk, ha azt, hogy az ipartestület a tanonczokat mielőtt az ipariskola valamelyik osztályát elvégeznék, felszabadítja, megzafolná vagy legalább tagadná, megengetné a helyett, hogy hosszan és szélesen tanítást adnak arról, hogy miféle plánta a mester inas és az a plánta az ipari szervezet nevű fának mikép képezi alapkővét*) (igy!) és igyekeznek elhitetni velünk, hogy a 12—14 éves diák is csak olyan tanár vagy ügyvéd inas.

Mennyivel jobban szeretnénk, ha nem kellene azt a szigorú vádat olvasnunk, hogy az ipariskolai bizottság átíratára az ipartestület nem is válaszolt és azt, hogy a bizonyítványok szabályellenesen adatnak ki, — és mennyivel jobban szeretnénk, ha hogy ezen vádak egy nagy csomó csufondároskodás helyett, mint alaptalanok, — ha hogy tudniillik — azok megzafoltatnának. Hanem ezek helyett mi történik? Leczkézteti az igazgatót és azt mondják, hogy elvárjuk tőle,

*) Annyi bizonyos, hogy bár plántából csinált kö, de gyenge fundamentum.

hogy az ipartestület mint a törvény intézkedése által felette álló hatóságot**) illő tiszteletben részesítse, mintha az iskola érdekéért csak csupa ügyszereletből, nemes ambítióból buzgó oda edással dolgozni tiszteletlenség lenne! És még a sokoldalú ismeretek tárházából az igazgatót egyedül ismeretel bíró gyenge alapra fektetett tudományának mondják, a mely a gyakorlati keresztülvitelnél a víztükörön lebegő árnyékká minősül s azt mondják, hogy az igazgató okoskodásai ilyen gyengeségek, a mely alul a gyakorlatnak csak egy szálát is, ha megrántjuk, kirántottuk a talajt.

És ezt teszik a plántából való alapkövek nagyob épülésére és azoknak az iskola és tantestület iránt ugyanis — csekély műveltségükből kifolyó — csekély tisztelet tudásuk kibébitésére. Pedig tudják, tudniok kellene, hogy az igazgató egyike a legképzettebb szakfériainknak és a helybeli népoktatástügynek feltétlenül a legbuzgóbb a legtevékenyebb képviselője!

Tudják, tudniok kellene, hogy az az igazgató a társadalmi téren kifejtett és egyéb egyéni érdemeitől eltekintve a helybeli népoktatás terén már is maradandó érdemeket szerzett az által, hogy az osztatlan közbizalomnak, eléggé nem méltányolható buzgóságból készséggel engedve, már kilenc év óta, a terhes munkával, de csak egyetlen krajezár díjazással sem járó, iskolaszéki elnökséget annyira általános közmelegedésre, oly részre hajtatlan igazságossággal, oly tapintatra vezérlő tehetséggel viszi, hogy az általános közbizalom a most megkezdett negyedik három éves ciklusra és a népoktatás tügyének vezetését egy szívet lélekkel az ő kezébe tette le. És tudják, és ezt már csakugyan tudniok kellene, hogy az ő szakértelmének szer-

**) Valaki felettálló hatóság csak az lehet, a mi magára nézve is hatóság! Ki tette az az ipartestületet? Vagy ő az iparhatóság? De hát akkor a kapitány micosoda?

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Kecske-métől Velenczéig.

— Utirajz. —

— Irta: Jozsif. —

(Folytatás.)

A vendég-szerető s hazafias érzelmű fiúmeiek közül igen sokan kijöttek a tengerpartra, hogy fölünk — elindulásunkor — búcsút vegyenek. Eljenzések és görögűz fénye mellett indult meg az „Esperó” s mi a földéleten csoportosulva a „Szózat” lélekemelő dallamával mondtunk búcsút a fiúmeieknek, kiknek eljenzése még azután is messze utunknak hallatszott.

Végre lassankint eltűnedezték a lobogó kendők, azután az épületek s végül a partok s mi csakhamar fűmélők csupán a világító-torony váltakozó színű fényét láttuk, melynek maradozása tudatta velünk azt, hogy hajónk roppant sebességgel halad a kitűzött pont felé.

A tengert mindaddig csak a partokról vagy azok közelében szemléltük s így nagyon természetes, hogy Pólat elhagyva (mert eddig az istriai félsziget partjait még mindig lehet látni) egészen új kép tárult szemünk elé.

Mig az ember — habár távolról is — szárazföldet lát, addig a tengerrel tölekes fogalma nem lehet; hanem akkor lesz, midőn órahosszakig nyilsebességgel megy a

vizen, és akármerre merszti szeméit, akármerre fordítja látésövét: mind-nütt csak viz. . . viz. . . és semmi más!

Nekünk a sors a lehető legjobban kedvezett: holdvilágos, esendes, tiszta éjünk volt, mit csak elragadóbbá tett az, hogy a fellegleten égről leragogyó ezernyi csillag a tenger sima tükreben fűrdött s így mi csillagok között utaztunk.

Az ég és a tenger egy és ugyanazon képet tártak élénk. Akár föl, akár le, akár jobbra, balra, előre, hátra tekintett az ember, mindenütt a esodás egyformaság. . . Ezt az egyformaságot egy végtelen őrnek képzelte az ember, melyben egy parányi testecske — a mi hajónk — van kidobva a bizonytalanságnak.

S ha jól megfontolta az ember, hát úgy találta, hogy csakugyan a semmiség van. Mindene, egész világa csupán csak a hajó, mely távol az emberek segélynyújtó kezeitől, távol a menekülhetes reménynek még csak árnyékától is, a feneketlen víztömeg s a hidegen lesugárzó csillagok égt között az elemek szeszélyeségeinek van kidobva. Bizon-bizon legjobb ilyenkor semmi komolyra nem gondolva tréfálkozik, mert másképen na gyon hűvös van a földéleten. . .

„A tengerben Isten képe tükröződik” — mondja Kossuth — s e mondasában adott kifejezést ama esodatlának, mely lelkét a tenger szemlélete alkalmával betöltötte. Ne mosolyogjon tehát azután senki, ha a tengerrel mindenki csak elragadtatással tud szól-

lani. Szerelmes lesz abba az ember úgy, hogy soha de soha nem bírja felejtetni!

Azok a subogó habok, melyek a sebesen tova sikamló hajó két oldalán 3—4 féle színben játszanak, míg lassan-lassan elsimulva újból az azúrkék tömegbe vesznek; az a felkelő nap, midőn nagy, vörös fejét a tengerből kiemeli s szétszórt sugarai a kék sikon ezüst utakat hasítanak; azok a roppant távolban feltűnedező vitorla-árbcok hegyei, melyek lassankint növe óriás hajókká lesznek; az a titokzatosan suttogó zephir, mely a habok közt játszadozó srényekkel enyélges s hevült arczóra enyhítő csókokat leheli; oh ezek mind mind olyanok, melyek lelketet a tengerhez bilincselik. . .

Van az Adriának egy bölcse is: a delphin. Ez egy ember nagyságú hal, mely a vándorló hajó közelébe jutva a víz felszínére fut s roppant iramodással kiseri a nyilsebességu hajót. Közben-közben sokféle bohókás fiokzandozást csinál s mintán eltárad a hajó kiserésében, mintegy boszankodva feldobja magát a levegőbe s aztán eltűnik a vízben.

De ideje lesz bemutatnom a mi kis világunkat is, az „Esperó”-t, a melyen kívül „nem volt számunkra hely”.

Ez a személyszállító hajók kiválóbbjai közé tartozik, melyek az Adrián közlekednek. Mindjárt a megpillantása is bizalmat kelt az emberben, mert az a gondolata támad: hogy ezzel a járművel még a vihar sem tudna elbánni egy könnyen!

Egy 250 lakossal bíró esinos kis városnak nevezhetem, melynek szabályosan épített lakóházait utak, utcák és terek választják el egymástól s e mellett vannak szép sétáló helyei, gyülesterme, tornyai és kényelmes vendéglője.

Ott vannak a város tisztviselői és gyakorlott közszezői is. A kapitány komoly, higgadtságot elárló arca, melynek minden vonásában az ember csak parancsot lát, feltétlen bizalmat kelt a polgárban. Helyét el nem hagyja soha, hanem a hajótest legnagyobb magaslatairól folyton szemlél, éberben figyel s osztja parancsait. Ott vannak a kormányosok, kik az irányítást folyton figyelemmel kísérve irányítják a hajót s végül a legénység, kik a hajó minden részén kötelességeiket a legpontosabban teljesítik.

A kis város lakosságából mindenütt található. Az egyik otthon még alszik, a másik már fölkel és öltözködik, a harmadik reggeli sétáját végzi, többen a kávéházban reggeliznek, mások a város terein vitatkoznak s akadnak olyanok is, a kik a korcsmában lumpolván, reggel baktatnak hazafelé, azonban útazást s házzátóm nem leve a vendéglő pamlagára térnek vissza.

Hát annyi egész komolyan legyen mondva: hogy ha az ember valakit keres, hát nem egy könnyen bírja föltálni. Földszinti, földszintalatti, emeleti, hátsó s elő-részi beosztásai olyanok, hogy az ember akár egy hétre elvonulhat az elől, a kivel találkozik nem akar.

Délelőtti 10 óra lehetett, mikor a hosz-

vező képességének s laukadlatlan érellyének köszönhetik, hogy az iparskola oly színvonalra van emelve, melyre Kecskemét méltán büszke lehet.

És tudják vagy legalább tudniuk kellene, hogy ő volt az a ki a közügynek szentelt biztos teendő mellett, egészségének és magán dolgainak nagy hátrányára, épen az ipar érdekében, annak fejlesztésére, az országban a legelső között szervezett és hozott létre tanoncz és segéd munkaiállítást!

Minő helytelen a közügy ilyen munkásainak kedvét alapítan és méltatlan támadásokkal elvenni, azt bárki beláthatja.

Azért tehát, bár sem személye sem ügye védelmünkre nem szorult, kötelességet teljesítünk, hogy a midőn a támadás a létszólag egy testület részéről, annak létszólag vagy egyes tagjaitól jó szavunkat felemlítjük; de nyíltan ki is mondjuk, hogy jó esnek, hogy, ha a testületnek eme támadásban része nincs, hogy ez esetben hivatlan és tapintatlan prókatorért rendre útatítja és mondja meg neki: csizmadia ne tovább a kaptatánál!

Délmagyarországi ügyek.

Lapunk 32-ik számában kötelességszerűleg visszautasítottuk ama vádakat, melyek a „Resiczer Zeitung” ellenünk emelt, de kétszeres öröm töltötte el lelkünket, midőn láttuk, hogy az ugyancsak Resiczán megjelenő magyar érzelmű „Berzava” című újságon szerkesztett lap egész terjedelmében reprodukálván a mi idevágó ciklünkkel a Resiczai intelligens körök nevében erőlesen tiltakozik a „R. Z.” piszkos vádjai ellen, melyek esetleg azt is eredményezhetnék, hogy a kecskeméti szülő Resiczával az eddigi jó viszonyt megszüntethetnék. A „Berzava” közvetlen közelről ítelve meg a piszkáló cikket, észreveszi az abból kilógó lobát, felismeri a román aspirációkkal telt lap magyarságot tükrözőt, mely oda irányul, hogy a délvidéki lakosságot a magyar városoktól és így a magyarosodástól és mivelődéstől elriassza, hogy annál könnyebben csinálhasson propagandát a dágóromán ábrándoknak. De nem fog célt érni, mert a „Berzava” résen áll és hazafiús kötelességének tudatában kormire koppint minden garázdálkodónak, ki a magyar állameszméhez szentségtelen kézzel hozzá mer nyúlni. Üdvözljük a téren a „Berzava”-t és ama lelkes kis csoportot, mely újabb időben a magyar nyelv terjesztés céljából egyesülést alakított. Ők az ellenségesség elemek között folytonos harcban megteszik kötelességüket, de nekünk Kecskemétiaknek, mint jó hazafiaknak sem szabad őket magunkra hagynunk, elő kell ügyük segítségünk minden áron különösen pedig az által, hogy a délvidéki gyermekeket szívesen, magyarságon fogadjuk hazáinkba és csere viszonyba lépünk velök. Kettős célt érünk el ezzel: Hozzájárulunk a délvidékiek magyarosításához és elősegítjük saját gyermekeink könnyebb boldogulását.

Végül kedves kötelességünknek tartjuk megemlíteni, hogy Willer József főreáliskolai tanár úr a szünidők alatt Resiczán időz-

ván, az ott helyi „magyar nyelv terjesztő egyesülettel” érintkezésbe lépett és ott szent ügyünknek hathatós szószólója volt.

Kecskemét város címéről.

— Zombory László városi főnöke, mint a jogú i bizottság elnökének jelentése. —
(Folytatás és vége.)

d) Kecskemét város közjogi állása az 1870. 42. t.-cz. életelepítésétől maig.

Városunkra nézve igen fontos kérdés, a terület kérdése, t. i. mely területre terjedjen ki a város törvényhatósága, még törvényileg nem volt eldöntve. Miként már fent említettem, még a szabad királyi városok sem, annál kevésbé szereshettek más város nemesi birtokokat örökülajdonjoggal, — s ha birtokoltak is ilyeneket zálogban, vagy bármely czímen, — ezek felett — még ha szabad királyi városok kezében voltak is azok — a megye gyakorolta hatóságát. Ilyen nemesi birtokok voltak, melyek Pest-Pilis-Solt törvényesen egyesült megyék területéhez tartoztak: Borbás, Szentkirály, Felső Alpár, Agasegyháza és Monostor. Ezen puszták birtokosai feletti helyhatósági és bírósági jogokat a város gyakorolta Pest megyének Kecskemét mező városi bszervezte tárgyában az 1830-ik évi Pünkösdi hava 11-ikéről 12772. sz. a. kibocsátott k. kir. rendelet alkalmazása iránt kelt szabályozó utatitása alapján, hasonlóképen az 1857-ik éven eltörölt szolgabírósg hatáskörének a városra ruházása következtében folyvást. Ennélfogva 1877-ik évi I. törvényzikk, mely némely törvényhatóságok végleges megállapított területének törvénybe iktatását foglalja magában, a 3-ik §-ban kimondja, hogy: ott, hol a puszták, vagy más hasonló nemű területet és községet nem képezték az 1876-ik évi XXXIII. vagy a jelen törvényzikkben akár a területbe foglalva, akár külön nem említettnek, mindenütt azon községnek mentek át, vagy maradtak, a melyhez közigazgatásilag tényleg tartoztak. Az 1877-ik évi II. törvényzikk pedig az előbbi törvényzikket kiegészítve, Kőnösög, Matkó és Bugacz pusztákat Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye törvényhatósági területébe kikebelezte és Kecskemét város hatóság alá helyezte.

Ez tette fel a koronát azon törekvése, melyet a város önállósítása iránt soha meg nem szűnt kifejténi, mely önállóságot városunk dícsőült történetírója szerint az első szent királyaink idejében mint koronabirtok, és mint a magyar királynék javadalmához tartozó népes község egész 1439-ig gyakorolta, s csak az ország mostoha viszonyai között vesztette el.

Igy tehát nem királyi kiváltsággal, hanem a nemzet törvényei által rendezett városunk közjogi állása.

Nem lesz talán felesleges felemlítése annak, hogy a királyi kiváltságokon alapuló jogokkal — ott, hol az állam érdeke, s a közigazgatás helyes vezetése kívánja, miként bánt el a törvényhozás? Az 1876-ik évi XXXIII. t.-cz. megszüntette a nagy-kikindai, a szépesi XVI. városi területet, a Jász-kun kerületet, a Hajdú kerületet, Kővár, Fogaras és Naszod vidékét, — előbb pedig az ugyanazon évi XII. t. cz. eltörölt az erdélyi szácsok által kormányzott, úgynevezett királyföldet, kimondván, hogy a királyföldre nézve eddig tenállott különbségek — kiváltságok — a közigazgatás körében megszűnnek; — különben az 1876. évi XX. t.-cz. a következő szabad királyi városokat: Bakabánya,

Bártfa, Bazin, Beszterezbánya, Breznóbánya, Eperjes, Esztergom, Felsőbánya, Késmárk, Kismárton, Kisszeben, Korpona, Körömezbánya, Köszeg, Libetbánya, Lőcse, Modor, Nagybánya, Nagyszombat, Zályom, Ruszt, Szakoleza, Szentgyörgy, Trenosén és Újbánya szabad királyi városokat, mint önálló törvényhatóságokat megszüntette, és azon vármegyékbe kebelezte be, melyeknek területén fektisnek. Ellenben ugyan- csak a közigazgatás helyes vezetése és az ország jól felottott érdekében az 1870-ik évi 42. t.-cz. kiképezte Kecskemét várossal együtt törvényhatósági joggal felruházott városok: Nagyvárad és Versecz mellé még az 1873-ik évi XI. t.-cz. Baja és Hódmezővásárhely rendezett tanácsú városokat, a katonai határ-őrszervezetnek a bínsági határ-őrvidéken és a titeli határzászlói területén megszüntetése folytán ezen területeknek Magyarországhoz tetleg visszaadását tárgyavó 1873. évi XXVII. t. cz. ben pedig Páncsova város önálló törvényhatósági joggal ruházta fel.

Ezek után áttérhetek azon kérdésre II. A szabad királyi városi cím törvény szerint illeti e Kecskemét várost? Miként a fentebbiek szerint láttuk, már az 1870. évi 42. t.-cz. megkülönbözteti címzés tekintetében a szabad királyi városokat, és azokat a városokat, melyek szabad királyi városok nem voltak, de ugyanazon jogokkal ruházta fel, mint a szabad királyi városokat, és ezeket elnevezte törvényhatósági joggal felruházott városoknak. A törvény ezen intézkedését vette érdemteljes tudomásul a város közönsége a fentebb idézett közgyűlésében. Az 1886-ik évi XXI. t.-cz. elszámolja azon 24 várost, a melyek azon törvénynek fogva törvényhatósági joggal ruházhatnak fel. Ezen 24 város között van 18 szabad királyi város és 6, és pedig: Hódmezővásárhely, Kecskemét, Nagyvárad, Páncsova, Baja és Versecz, törvényhatósági joggal felruházott városok.

Megjegyzem itt, hogy Versecz város amely az 1867. évi 5477/1867. sz. a. ideérkezett átiratában magát szintén szabad királyi városnak címezi, hasonlóképen fardozott királyi kiváltsággal kiadatsaert, s ezen kiváltsággal tervezett a m. kir. miniszteriumnak be is nyújtotta, a melyet hiteles másolatban nekünk is megküldött, mondom Versecz város midőn az 1886. XXI. t.-cz. törvényjavaslata tárgyalatott, felszólt az országgyűlésen, hogy miután a város szabad királyi városi címet használ, hargyattassék meg neki ezen cím. A miniszterelnök kifejtette erre, hogy Magyarország törvényei szerint valamely város csak akkor ruházhatott fel szabad királyi városi joggal, ha a királyi kiváltságlevelet törvényesen megkoronázott királyi adta, s ezen kiváltsággal a törvényhozás által törvénybe be is izikelyeztetett. Így Versecz város képviselőjének felszólalása daczra Versecz város a törvényben törvényhatósági joggal felruházott városnak címezte.

Ezekkel megadtam a felvetett kérdésre a feleletet, mely szerint Kecskemét városát törvény szerint a „szabadkirályi városi” cím nem illeti.

De hát van e ebben jogsérelem, hogy eddig élt ezen címmel, most pedig ezután ezzel nem élhet?

Mielőtt erre a kérdésre felelnék, még egy történeti tényt kell felemlítenem:

A városnak 1857. évi június 9-én tartott egyetemes tanácsüléséről vezetett jegyzőkönyvben 242. sz. a. szóról szóra ez foglaltatik: Polgármester Hajagos Illés úr f.

hajú signorinák, a kik a magyar gavalérokat látni a parthoz jöttek.

Hm, mit tudja azt öcsém, hogy miként tetszenék jobban!

Igaz van bátyám, van a specialitás-ban is valami.

Ez volt az első vicezünk. Nem szílt el az igaz, de épen ez volt benne a vicc!

A parton ciceronok (tolmások) ajánlkoztak s mi egyes csapatokra oszolva fogadtuk tel őket, kiknek vezérlete mellett (melyre az idegenek nélkülözhetlen szükségese van) megkezdttük a nevezetességek szemlélését.

A gondolból kilépe a San-Mareo gyönyörű piaczára jutottunk. Itt emelkedik a világhírű Szt. Márk templom, s ugyanezen a téren díszleg a dogék remek művi palotája. Ezen utóbbit s a világi legborzasztóbb börtömpülete a Ponte-Sospiri (sójahók hidja) kapcsolja össze.

Oh! mennyi idő kellene ahhoz, hogy az említett egypár emléket részletesen meg nézze az ember!

Az idegenek teljesen fölösleges is össze-vissza kóborolnák. Ha a nevezett épületeket megtekintette s a Grand Canalon (Velenceze főútfaja) végig hajóközött, továbbá a Márk-templom előtt álló óriás toronyból a város területét és kinezését szemügyre vette: akkor kielégítő fogalma van a lagunák városáról.

Csodálatos egy varázserővel bír az a Venezia. A melyik részében van az ember, hát csaknem ott ragad. Alig képes elhagyni

évi június 2-án hozott tanácsi végzés folytán, mint községi kiküldött Pesten járván, báró August Antal úr ő méltóságával szerencsés volt szólhatni, előtte azon körülményt említő meg miszerint a hivatalos lapban Kecskemét nem királyi, hanem csak önálló városnak mondatik, miután egyesek is indulva, e címmel nevezik a várost, holott pedig Ő. es. kir. Felségeik magas jelenlétekor világon kijelentett s szájáról szája a szabad királyi város elnevezés hangzott minden felé; mire Ő méltósága válaszóla: hogy Kecskemét Ő. es. kir. Felségének saját kézírata folytán, mely által Kecskemét mező város „várossá” emeltetett, mindazon előnyökkel joggal és kiváltságokkal bír, melyekkel a többi szabad királyi városok bírnak, melyek alól csak a magas helytartóság székhelyeiül kirendelt szabad királyi városok vétetnek ki és így ezek „esnek magasabb fokú hivatal alá, és hogy „az önálló város” elnevezés, a majdani községi szervezetben előforduló ilyen városok felől terjed fogalomból történt a hírlapokban s addig, még a község szervezeti törvények szentesítve és életbe nem lépek, valamely kiváló jelentőséggel nem is bírnak. Ő méltósága kijelentette ezek folytán, miszerint Kecskemét város a szabad királyi városi címmel kérdésen kívül élhet, s a szabad királyi város jogai és kiváltságainak élvezetbe lépett, a mi az e tárgyban további eseményeket illeti, minő Kecskemét városnak a többi szabad királyi városok sorába leendő tetleges ígatása stb. ezekre nézve be kell várnai az előjárásnak a magas belügyminiszterium további intézkedését.

A helytartósági alelnök ezen szóbeli magyarázása s szóval tett biztosítása volt tehát az alapja annak, hogy bár a többször említett kir. kézirat szabad királyi városi címet nem, hanem az azon városokat megillető jogokat adományozta, a város „szab. királyi” címet használ.

Ezen használatban megerősödött a város a fent 1861-ik és 1862-ik évekből ismertett helytartósági leiratok folytán nem különben azon körülménnyel fogva, hogy az 1872-ik éven alkotott szervezetében, s az árvaügyek ellátását tárgyavó szabályrendeletében, nem különben ugyan ezen tárgyban 1878. 1879. és 1885-ik éveken alkotott szabályrendeletekben a kir. Belügyminiszterium jóváhagyásával mindig élt a város a szabad királyi városi címmel.

Azonban meg kell említenem, hogy azon leirataiban, a melyekkel ezen szabályokat a szervezeteket jóváhagyta, a m. kir. belügyminiszterium soha sem címezte a várost szabad királyi városnak, hanem mindig így intézte rendeleteit. Magyar királyi belügyminiszter Kecskemét város közönségének.

Ezek szerint ha a törvények végrehajtására felügyelő kormány jogsérelem nélkül, soha sem címezte a várost sz. kir. városnak, hanem csak eltúrte, hogy magát annak nevezze: most midőn a törvényhozás szigorúan megkülönbözteti a törvényes jogalpon szerzett szabad királyi városi címmel élhető városokat, a törvényhatóság más városoktól: nincs semmi jogsérelem abban, hogy ezután a város magát se címezze sz. kir. városnak.

III. Így tehát véleményem odajárul, hogy a szabad királyi városi cím használataért semmi lépést ne tegyen a város közönsége. Nem a címre törekedett nemes igyekezettel eddig a város, hanem jogért, önállósáért. Ezt számára a törvény biztosította.

szantartó semmi után valamiképp láttunk s ez a valamicske, mely csakhamar több lett — Velencezének egyes magasabb pontja volt.

Nosza lett dolga a látósebeknek! Mindenké hamarabb akarta megpillantani a lagunák városát, mint a másik. Egymás kezéből csaknem kiesavarták a látóseveket. Izgett mozgott, ágaskodott, a fedélzetre túlt és zajongott mindenki, mintha valami rendkívüli történt volna. Columbus népe juttott eszembe; azok cselekedhettek így, mikor az új világrész megpillantották.

S Garay „Obsitos”-a szerint (egy kissé szabadon)

„Volt is miért a nagy zaj, az „eljen” háború, Velencezének pártját nem látta — a világ!”

Én nekem, mint afféle vadász-embernek (látósevem sem levén) távolról úgy tűnt föl Velenceze, mintha egy igen nagy csapat vadlód szállt volna le a tengerre s a szét-szört csapatban itt ott a gúnárok nyújtogatták volna fölfelé hosszú nyakaikat. Szinte sajnáltam, hogy el nem vittem a főbertemet.

A városhoz azonban közelebb érve mindinkább érdekesebb kezdett az lenni. Egy árviszén szög nagy város! És még csak a harangokat sem verik félre. Mi több, a népek nemhogy javszékelve futkosnának, hanem legnagyobb része egész kényelemben alszik, mivel hogy déltájon ezdar meleg az idő. No lám, milyen különbség van közöttünk és az olasz nép között! Mikor nálunk

a kis Berzava kiöntött s egypár falucskát elborított, hát már egész odáig voltak rémületünkben; Velencezre meg egy egész tenger borítja áramlatait s még csak az újságokba sem írják ki! Milyen szép az a hidegvérűség!

Pedig az olasz nem is hidegvérű. Látták volna csak kérem azokat a gondolásokat, a kik megérkezé hajónkat a partokról észrevéve felénk röpültek, (mert a parttól mintegy 500 lépésnyi távolra a tengerben kötöttünk ki) minő tüzzel és lelkesedéssel — veszekedtek azért, hogy ki legyen közülük az első . . . bérkoosis!

Hja, mert pénz forgott ám kérdésben, pénz, a mindeneket intező és igazgató pénz, az pedig az olasz gondolásnál a minden, és minden más semmi!

Beműnk pedig még jó balekokra is akadtak. Mert figyelemzetve lettünk bár elére: hogy a bájos Venezia-ban még a zsemle is kell alkuadni, mégis kifizették itten a négy lírát (2 ft), melyeket első bérkoosisunk 10 percnyi útjáért tőlünk követtél.

Jól kezdődik! — sóhajtozánk a bájos partokon — ha minden 10 percünk egy-egy francba kerül, akkor itt hagyjuk mi még a hazukánkat is!

Úgy is ezdar meleg van! — vigasztalódott egy bácsikánk — a nélkül is meglehetünk.

Meg ám, de majd mit szólnának hozzá azok a sárgás arczú, villogó szemű, fekete

a helyet s ha máshova lépett, akkor meg ez válik varázslatossá.

Ha a Márk-templomot kívülről nézzük, akkor bemenni nem kívánkozunk; ha pedig bent vagyunk, akkor elefejtünk mindent, a mi hozánk tartozik, mert a bámulat, a csodálat az ember lelkét teljesen betölti s kiszorít onnan minden mást.

Én nem is tudom elképzelni: hogy annyi izlés, annyi művészet és annyi kincs hogy lehetnek egy rakáson együtt. Mert a Márk-templom nem található más, csak izlés, művészet és kincs.

Az a száz meg száz gyönyörű szobor, az a temérek művészi faragvány és festvény, azok a minden zig-zugot betöltő ékítmények, de maga a roppant nagyság s belső és külső alakjának rendkívülisége is mind-mind olyanok, melyeket csak látni és bámulni lehet, de leírni vagy szóval elmondani lehetetlen.

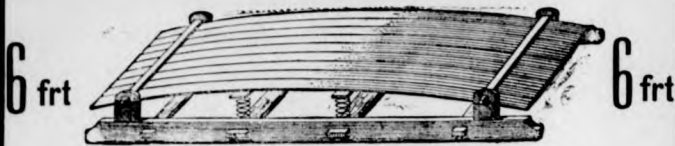
Hogy minő lehet ez a bazilika, tessék arról elképzelni, hogy a padlója helyett művészi csoportoztat mozaikok vannak s az ember alig mer a drágakövekhez hasonló s ragyogó kövekre lépni, mert szinte attól fél, hogy mit a tikör ősszerpant. A sekrestyéből pedig nyílik egy kis ajtó, melyen át a kanonokok a szentélybe lépnek s ezen kis ajtó 4 millió forintra becsülük. De tudni kell, hogy ezen ajtó egy jeles művész 16 esztendőig mintázta. Ezekhez képest tessék elképzelni a templom egyes részeit úgy, mint egészen véve magát.

(Folytatása következik.)

Cs. kir. osztrák-magyar szabadalmazott

Farugony-matrácok

Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett

fiúta tartós és jutányos, különösen alkalmas intézeteknek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedés.

A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.

F o r a k t á r: Bécs, I. Neuer Markt 7.

260 (24-19)

Tisztelettel van szerencsénk a t. fogyasztók szives tudomására juttatni, hogy az általános kedveltségnek örvendő

PARÁDI VIZ

(Csevitze forrás)

KECSKEMÉTEN PATAKY és NYIRÁDY

főraktáros czégnél

valódi minőségben, és mindenkor friss töltésű, jutányos árért kapható.

Kiváló tisztelettel

Az O excellentiája Károlyi Gyula gróf parádi ásványvíz források kezelő hivatala.

71 (10-10)

Schember C. és Fiai

cs. kir. udv. szállítók

cs. kir. szab. hidmérleg és gépgyárosok.

RAKTÁR:

BUDAPEST

GYÁR:

Andrássy-út 1. Rottenbiller-útcza 12-14.

Gyárhelyiségünk gépezeteinek kibővítése folytán azon helyzetben vagyunk, hogy kereskedelmi tizedes mérlegeinket az alábbjegyzett készpénzbeli árak mellett szállíthatjuk gyarunkból.

Scalamérlegek súlyok nélküli mérlegek

Marhamérlegek. Hidmérlegek stb.

ÁRAK:

	25.	50.	100.	150.	200.	250.	500.	750.	1000 kilóra
△△	—	—	—	13.50,	15.75,	18.—	24.50,	31.25,	38.—
△□	7.25,	8.50,	11.25,	14.75,	17.—	19.—	—	—	—
□□	—	—	—	13.25,	16.—	18.—	20.—	29.—	36.50,

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. 147 (3-4)

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Alapított 1845-ben s tisztán kölcsönösségen alapul.

1886. január 1-én az aktívák 346 millió frankra rúgtak. — Felosztható nyeménny-többlet 36.611.632 frank.

A tőke letétek jövedelme 17 1/2 millió frank, a mi az aktívák 5 1/2 %, és a tartalék 0 1/2 %-át teszi.

Fennállása óta, 1886. január 1-ig a társaság kifizetett:

Esedékes biztosításokért **228.008.072** frankot.

Nyereményekért és visszaváltásokért **233.687.453**

Az aktívák többlete a passzívák felett 1885-ben 14 millió frankkal szaporodott. Az 1885-ben újonnan felvett biztosítások 355 millió frankra emelkednek.

A társaság Európa fővárosaiban, épügy mint Ázsiában, Afrikában, Amerikában fiókokat állított fel. Miután tisztán kölcsönösségen alapul és mintán nincsenek részvényesei, a tőke és nyeménny a biztosítottak kizárólagos tulajdona marad.

Referenciák Magyarországon:

A magyar általános hitelbank. Strasser és König Budapesten.
Magyar kereskedelmi bank. Deutscher Ignác és fia.
Magyar pénzváltó s leszámlító bank. Közlekedési felvilágosításokat ad

a „NEW-YORK“ életbiztosító-társaság igazgatósága, BUDAPEST, Nador-útcza 9.

246 (10-10)

Hirdetmény.

A Mária-kápolna környékén kiosztott földdekől, a f. évi július 21-ik napján megtartott árverés alkalmával, a 2., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 25. és 26-ik számú részletföldek haszonbérletére tet ajánlatok a közgyűlés által elfogadhatónak nem találván: ugyanazért az imént elszámált részleteknek folyó 1887. évi szeptember 29-ik napjától számítandó hat évre leendő újabb haszonbérbeadására folyó évi **augusztus 26-án** reggel 9 órakor, a helyszínén másodízben nyilvános árverés tartatik, melyre haszonbérleti akarók 10—10 frt bálnapénzzel elátva, ezenel meghívának.

Kecskemét, 1887. augusztus 19.

Gazdasági hivatal.

162 (1-1)

Meghívó.

A kecskeméti József gőzmalom részvénytársulatnak mult hó 31-ikére egybehívott rendes évi közgyűlése határozatképes nem lévén, onnan kifolyólag az újonnan megtartandó

évi közgyűlés

1887. évi szeptember 8-ikára határozottatott el, melyre a t. ez részvényesek az úton azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy ezen közgyűlés az alapszabályok 15. §-a értelmében tekintet nélkül a megjelent részvényesek számára a már első ízben kitűzött tárgysorozat fölött határozni fog.

Tanácskozas tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentés a lefolyt üzletéről.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság által megvizsgált vagyon, mérleg és jövedelemkimutatás betérjesztése.
3. A nyeménny felosztása az igazgatóság véleménye alapján, kapcsolatban a felügyelő bizottság ide vonatkozó jelentésével.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése.
5. Az igazgatóság által betérjesztendő és az alapszabályok 17. §. értelmében netalán benyújtandó indítványok.
6. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság megválasztása.

Egyideűleg értesítetnek a t. ez részvényesek, hogy az igazgatósági, úgyszintén a felügyelő-bizottsági jelentés a társulat irodájában betekinthező.

Kecskemét, 1887. augusztus 18-án.

161 (1-1)

Az igazgatóság.

Birtokeladás, illetve bérbeadás.

Néhai Tóth Gáspár örökösének tulajdonát képező, itt Kecskeméten a Csongrádi-nagy-útczában 22. sz. a. fekvő s kényelmes úri lakás és gazdasági épületekkel ellátott ház, — továbbá Pusztapéterin fekvő s lakhelyvel és gazdasági épületekkel ellátott 50 kat. holdnyi területű szabadkiszőlő bérbe-, s illetve haszonbérbe kiadó, — ezt a ház örökáron is eladó.

A föltételeket illetőleg bővebb értesítést ad

151 (3-3)

NAGY IMRE

ügyvéd (V. tized 132. szám alatt).

A belügyminiszterium által 22.852, valamint újonnan 51.786. sz. a. ajánlott és szakhatóságok által megvizsgált

Pollacsek-féle fertőtlenítő szerek,

és pedig fertőtlenítő folyadék, fertőtlen. mosószappanpor nálunk állandóan kaphatók, úgyszintén carbol-mész, valamint mindenféle nemű fajták carbol-savak.

POLLACSEK EMIL és TÁRSA

kristály-szóda- és fertőtlenítőszerek gyára

BUDAPEST, VII. kerület, Királyútcza 71. szám alatt.

Budapest főváros egyedüli szállítója az összes kórházak, iskolák, nyilvános épületek, terveknek stb. szükségleteinek fedezésére.

Kapható: Witz Gusztávnál.

155 (6-2)

h a d i h a j ó i n

A GLEICHENBERGI

JÁNOS-FORRÁS

nagy mennyiségű izletes kettős szénsavas natron, azonban aránylag kevés konyhasó, de annál több vasat tartalmaz és a világ leghíresebb auctoritási nyilatkozatuk szerint chronicus gégehurut, chronicus légcsőhurut, chronicus tüdőbő- és a légutak katarrhusainál, végre a mellhártyalob után hátramaradt mellhártyaizomgyökynél, ha egyszermind a vasnak erősítő és vérképző hatására reflektáltatik, a legjobb eredménnyel használtatik. Különös alkalmazást nyer a fővény és lúgykőnél. Szénasav és szóda gazdag tartalmánál fogva nagyon alkalmas borral vagy gyümölcs-szírpel vegyítve,

kellemes pezsgő üdítő italok

készítéséhez, ügyzinté tisztasága s rendkívüli olcsósága folytán legjobban ajánlható. Mindenkör friss töltésben kapható a magyarországi főraktárban:

Schleinz Károly és Társainál

Budapest, VIII. kerület, stáció-útcza 47.

Városi üzlet: V., Harminezad-útcza 4, hol megrendelések a házhoz szállítás végett elfogadhatnak.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

115 (10-9)

Erejétől az egyenlítől alatti átmenetelénél nem veszített.